

PLONY SIANA I BIAŁKA LUCERNY I JEJ MIESZANEK Z TRAWAMI PRZY RÓŻNYCH TERMINACH KOSZENIA

A. JELINOWSKA, S. JELINOWSKI, K. MAGDZIAK-HAŁASA

Pracownia Roślin Pastewnych, Pracownia Uprawy Roli, IUNG, Puławy

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na plony lucerny jest sposób użytkowania. Terminy zbioru poszczególnych pokosów oraz ich ilość w ciągu sezonu wegetacyjnego decydują: o szybkości odrastania, o przerzedzaniu i zachwaszczaniu się porostu, a tym samym o wysokości i jakości uzyskiwanego plonu. Zagadnienie to jest częściowo wyjaśnione w odniesieniu do czystych zasiewów lucerny, brak natomiast rozeznania w odniesieniu do mieszanek lucerny z trawami, w wypadku których w/w zależności są znacznie bardziej skomplikowane.

W ZD Antopol położonym na glebach lessowych Wyżyny Lubelskiej założono doświadczenie, w którym porównywano:

- różne zasiewy, a mianowicie:
- lucernę (wysiew 25 kg/ha),
- mieszankę lucerny z tymotką (wysiew 18 + 6 kg/ha),
- mieszankę lucerny z kupkówką (wysiew 18 + 4 kg/ha).
- różne terminy koszenia (wg faz rozwojowych lucerny) poszczególnych pokosów:

Lp. obiektu	Zbiór pierwszego pokosu w fazie	Zbiór drugiego pokosu w fazie
1	pąkowania	pąkowania
2	pąkowania	początek kwitnienia
3	pąkowania	pełnia kwitnienia
4	początek kwitnienia	pąkowania
5	początek kwitnienia	początek kwitnienia

Do mieszanek celowo wybrano gatunki traw różniące się znacznie pod względem wczesności oraz zdolności konkurencyjnej w stosunku do lucerny. Dalsze pokosy lucerny i mieszanek zbierano wtedy, kiedy lucerna była w pąkach.

Największe plony siana za trzy lata użytkowania zebrano z mieszanki z tymotką (338 q/ha), najmniejsze z czystej lucerny (296 q). Najwyższe plony białka (łącznie za 2 i 3 rok użytkowania) zebrano również z mie-

szanki z tymotką (30,6 q/ha), a czysta lucerna dała wyższe plony białka (29,2 q) od mieszanki z kupkówką (26,0 q).

Przy różnym użytkowaniu najniższe plony siana (za 3 lata) zebrano na obiekcie 1 — 281 q/ha — na którym sposób użytkowania odpowiada stosowanemu w praktyce przy zbiorze lucerny na bieżące potrzeby (częste koszenie młodej lucerny) oraz na obiekcie 4 — 289 q/ha — na którym sposób użytkowania odpowiada stosowanemu w praktyce przy sprzęcie pierwszego pokosu na siano. Przy użytkowaniu jak w obiekcie 1 uzyskano wyższy plon białka (24,9 q) niż przy użytkowaniu jak w obiekcie 4 (22,1 q).

Na pozostałych obiektach zebrano równorzędne plony siana (od 337 do 347 q/z ha). Najwyższe plony białka uzyskano zbierając pierwszy pokos w pąkach, a drugi w pełni kwitnienia (obiekt 3) wynosił on 32,9 q. Użytkowanie jak na obiektach 2 i 5 nieznacznie zmniejszyło plony białka (31,1 i 31,9 q).

Największy udział lucerny w sianie pierwszego pokosu w trzecim roku użytkowania (zbieranym w tym samym dniu na wszystkich obiektach) stwierdzono na tych samych obiektach, które dały jednocześnie największe plony siana i białka.

Reasumując stwierdzić należy, że:
przez właściwy dobór komponentów do mieszanki z lucerną uzyskać można większe plony siana i białka, zmniejszając jednocześnie wysiew deficytowych nasion lucerny o 28%,
przez właściwy rozkład terminów sprzętu można uzyskać większe o około 20 q z ha/rok plony siana oraz do 350 kg z ha/rok wyższe plony białka,
sposób użytkowania mieszanki wpływa w poważnym stopniu na udział obu komponentów w poroście.